

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

tioner kan bortfalde, 2) til muligheden for en rationel tilrettelæggelse af byggeriet på længere sigt, så at bygherrer og arkitekter ved, på hvilket grundlag de skal planlægge, 3) til nedbringelse af byggeomkostningerne, 4) til et rimeligt lejeniveau, særlig for dårligt stillede medborgere, alt under hensyn til statskassens finanser og samfundets økonomiske bæreevne. Udviklingen har tvunget også regeringen til at se i øjnene, at regeringens forslag fra sidste forår overskred denne bæreevne. Det synes ikke, som den ærede socialdemokratiske ordfører (Carl P. Jensen) ganske deler den anskuelse.

Mellem alle disse mange forskellige hensyn er det, vi skal balancere. Det er ikke let, for alle hensyn peger ikke i samme retning, og hertil kommer, at ingen kender udviklingen, som vi her i landet iøvrigt ikke er ene om at bestemme. Et usikkerhedsmoment i bedømmelsen af den nødvendige boligstøtte ligger i de forskellige lejeniveauer. Jo lavere lejen holdes i de gamle ejendomme, des større støtte er fornøden, for at bygherren vil tage risikoen ved at bygge. Derfor er jeg enig med boligministeren i, at dette lovforslag bør henvises til det udvalg, der behandler lovforslaget om ændringer i leje-loven.

Formålet med oktoberloven var at sætte bom for en udvikling, som så at sige alle var enige om burde standses, også de af andre grunde „korslagte“ ærede medlemmer hr. Aksel Møller og hr. Lorentzen. Statens udgifter måtte begrænses, overbeskæftigelsen standses, støtten i større omfang begrænses til mindrebedemlede, formen for støtten ændres, så den bliver en opfordring til nedsættelse af byggeomkostningerne. Jeg tror, man må sige, at ændringen har virket i den rigtige retning, selvom mange — ud fra deres synspunkter i og for sig med rette — har beklaget sig over, at der ikke fandtes overgangsbestemmelser. Oktoberloven er en midlertidig lov med en meget kort varighed; det lovforslag, vi nu står overfor, er foreslået for en lang periode, og dette spørgsmål om gyldighedsperioden må vi se nærmere på. Men denne forskel i lovenes gyldighedsperiode gør, at enkeltbestemmelserne må nøje overvejes, og her kan vi på visse områder nyttiggøre os de erfaringer, som oktoberloven har givet.

Der tales mand og mand imellem om, at byggeomkostningerne er 10—15 pct. højere, end de behøvede at være. De tekniske fremskridts muligheder udnyttes ikke tilstrækkeligt. Sortbørspriser og sortbørsavancer hører man om indenfor så at sige alle byggefag. Det fortælles, at der i mange tilfælde arbejdes efter akkorder af en sådan størrelse, at arbejdsugen nedsættes, så at den ikke omfatter alle arbejdsdage; i så tilfælde vil det jo ikke betyde, at arbejdernes løn stiger, og dette forhold vil derfor ikke få nogen indflydelse på de tal, som den ærede socialdemokratiske ordfører nævnte. Resultatet heraf er en fordyrelse af byggeriet og en forhaling af dets færdiggørelse, altså højere husleje.

I „Byggeindustrien“s nytårsnummer omtales den aarhusianske entreprenør, som ubeset tilbyder sociale boligselskaber at bygge 10 pct. under de af boligministeriet godkendte priser. Jeg kender ikke den pågældende, men en sådan mand må vel vide, hvad han taler om, og dette tyder på, at den almindelige opfattelse af, at der i det meste byggeri bygges mindst 10 pct. for dyrt, ikke kan være meget forkert.

Lyspunkter er der. Rationalisering af byggeriet finder sted i stigende omfang. Maskinstationer etableres med udlejning af maskineri også egnet til mindre byggeri. For et par dage siden hørte man om, at en boligforening stillede krav om en pris, der lå 20 pct. under den almindelige, for et større boligbyggeri i Aalborg og fik et sådant tilbud. Det synes, som jyderne er foregangsmand med hensyn til billigere byggeri. Det særlige her skal ifølge „Berlingske Aftenavis“ have været det, at håndværkeren fra første færd har været med i projekteringen, og at ingen enkelthed i byggeriet blev vedtaget, før man havde undersøgt prisen. Det gælder nu for os om at give boligstøtten en sådan form, at den animerer de byggende til at udnytte de muligheder, som faktisk eksisterer, til at billiggøre byggeriet. Derfor foretrækker vi statslån til markedsrente i forbindelse med tilskud fremfor statslån til billig rente, og jeg forstod, at det gjorde det ærede medlem hr. Aksel Møller også. Om det så er den bedste form, vi gennemførte i den midlertidige oktoberlov med driftstilskud pr. m², eller der kan findes en mere hensigtsmæssig